

OSHQOZON-ICHAK TRAKTI BELGILARI VA 2-TOIFA DIABETNING DAVOMIYLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK

Sodikova Soxiba Zarifovna

Magistratura talabasi Toshkent davlat tibbiyot universiteti

Email: sodikovasokhiba@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada oshqozon-ichak trakti belgilari va 2-toifa diabetning davomiyligi o'rtasidagi bog'liqlik o'rganiladi. Kasallik davomiyligining diabetik avtonom neyropatiyaning oshqozon-ichak shaklining rivojlanishi va og'irligiga ta'siriga alohida e'tibor qaratilgan. Turli xil diabet davomiyligi bo'lgan bemorlarda oshqozon-ichak alomatlarining qiyosiy tahlili o'tkazilgan.*

Kalit so'zlar: *2-toifa diabet, oshqozon-ichak trakti belgilari, vegetativ diabetik neyropatiya, kasallik davomiyligi, dispeptik alomatlar, ichak harakatining buzilishi.*

Ushbu tadqiqotning asosiy jihati 2-toifa diabet davomiyligining vegetativ diabetik neyropatiyaning oshqozon-ichak shaklining rivojlanishi va og'irligiga ta'sirini o'rganish edi. Qandli diabetda vegetativ asab tizimining shikastlanishi progressiv bo'lib, metabolik buzilishlar va surunkali giperglikemiya davomiyligi bilan bevosita bog'liqligi ma'lum.

Shuning uchun, 2-toifa diabetning turli davomiyligi bo'lgan bemorlarda oshqozon-ichak alomatlarining batafsil qiyosiy tahlili o'tkazildi, bu bizga kasallik davomiyligiga qarab oshqozon-ichak buzilishi rivojlanishining klinik va epidemiologik naqshlarini baholash imkonini berdi.

Birinchi va ikkinchi guruhdagi bemorlar o'rtasida oshqozon-ichak alomatlarining chastotasini qiyosiy tahlil qilish sezilarli farqlarni aniqladi. 2-toifa diabet 10 yildan ortiq davom etgan bemorlarda kasallikning qisqaroq davomiyligi bo'lganlarga qaraganda oshqozon-ichak shikoyatlari sezilarli darajada ko'proq kuzatildi. Shunday qilib, dispeptik alomatlar, jumladan, epigastral sohada og'irlik hissi, erta to'yish va ko'ngil aynishi ikkinchi guruhdagi bemorlarda sezilarli darajada tez-tez uchraydi ($p < 0.05$). Qorin og'rig'i va shishishi uchun ham shunga o'xshash tendentsiya kuzatildi, bu vegetativ asab tizimining progressiv shikastlanishi tufayli oshqozon va ichak harakatining buzilishini ko'rsatishi mumkin.

Ichak buzilishlari, jumladan, ich qotishi va diareya epizodlari uzoq vaqtdan beri davom etayotgan 2-toifa diabet bilan og'rikan bemorlarda ham tez-tez uchraydi. Bu o'zgarishlar diabetik avtonom neyropatiyaga xos bo'lgan ichak harakati va sekretsiyasini boshqarishning buzilishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Bundan tashqari, birinchi guruhdagi bemorlarda oshqozon-ichak alomatlari ko'proq epizodik va kamroq kuchli bo'lgan, ikkinchi guruhdagi bemorlarda esa alomatlar ko'proq davomiy va og'irroq bo'lib, bu kasallik davomiyligining oshishi bilan patologik

jarayonning rivojlanishini ko'rsatadi. Shunday qilib, qiyosiy tahlil natijalari 2-toifa diabet davomiyligining avtonom diabetik neyropatiyaning oshqozon-ichak ko'rinishlarini shakllantirishdagi muhim roli haqidagi gipotezani tasdiqlaydi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Kuznik E., Dudkowiak R., Adamiec R. Diabetic autonomic neuropathy of the gastrointestinal tract //Gastroenterology Review. – 2020. - 15 (2) – P.89-93
2. Sharma J.K., Rohatgi A., Sharma D. Diabetic autonomic neuropathy //Journal of the Royal College of Physicians of Edinburgh. -2022.- V.50 – Iss. 3. – P. 269-273
3. Tomaszewka A., Mrozkiewicz-Rakowska B., Czupryniak L. Diabetic enteropathy – still undefeated? // Clinical Diabetology. – 2017.- Vol. 6, No. 3- P. 105-110
4. Vinik A.I., Erbas T. Recognizing and treating diabetic autonomic neuropathy //Cleveland clinic journal of medicine. – 2001.-V.68-11. P. 928-944